

Universitetet
i Stavanger

Konverteringsterapi:

En analyse av statlig regulering av religion- og livssyn

REL370 Bacheloroppgave i religion
Institutt for kultur- og språkvitenskap

Kandidatnummer:5502

Antall ord: 7016

Navn på veileder: Marianne Hafnor Bøe

Vårsemesteret 2022

Sammendrag

Konverteringsterapi er en skadelig praksis som har som formål å få en person til enten å undertrykke eller fornekte sin seksuelle orientering eller sin kjønnsidentitet. Dette er en ekstrem skadelig praksis, som kan gå ut over den mentale helsen til personen som gjennomgår denne praksisen, og spesielt for en allerede så sårbar og utsatt gruppe som LHBTQI-personer. LHBTQI-personer har allerede en viss tendens til å utvikle psykiske lidelser, slik som depresjon, angst, og selvmords idealisme og forsøk, noe som ikke blir bedre av den overgripende praksisen som konverteringsterapi kan være. Historisk sett så har homofile blitt sett på som mentalt syke og underutviklet, men ved hjelp av forskningen til blant annet Evelyn Hooker, så ble disse teoriene motbevist, uheldigvis så ble ikke bruken av konverteringsterapi gitt opp på, og denne praksisen har pågått i en form eller annen i tiår. I år er det femti år siden homofili ble avkriminalisert, og den politiske bevegelsen som dette startet, inneholder også nå konverteringsterapi. Staten ønsker å regulere denne praksisen, men må gå igjennom en viss prosess for å kunne utføre dette. Kulturdepartementet kom ut med et høringsnotat den 02.07.2021 om hvordan de hadde lagt til rette for å kunne regulere konverteringsterapi. Plesners religionspolitiske modeller gir oss et verktøy til å kunne gjøre dette, og gir oss en forklaring på hvordan staten bør forholde seg til religion. Departementets høringsnotat er ikke helt tydelig på hvordan den planlegger å regulere konverteringsterapien, men den har gitt høringsinstansene noen rammeverk å gå etter, slik som strafferammen.

Nøkkelord: Religionsfrihet, Likestillings- og diskrimineringsloven, LHBTQI-personer og Konverteringsterapi

Forord

Det har vært en større prosess enn forventet å skrive denne bacheloroppgaven, men det har vært en lærerik prosess som jeg er glad for å ha utført. Jeg ønsker å takke følgende personer og instanser som har vært behjelpelige under skriveprosessen.

Folkene på universitetsbiblioteket for hjelp med å finne faglitteratur og William Andersen for språklige innspill og støtte igjennom skriveprosessen. Jeg vil også takke Marianne Hafnor Bøe for god oppgaveveiledning, konstruktive tilbakemeldinger og hennes støtte til å finne materiale og å sette av tiden til å svare på spørsmål som kom inn sent eller i helger, samt mine foreldre for å ha sønnen min slik at jeg kunne ha fokuset på oppgaven.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning med problemstilling	5
-Tema for oppgaven	5
-Definering av begreper.....	5
LHBTQI- personer som sårbar minoritet	6
-Begrunnelser og avgrensninger innenfor tema.....	9
-Formål og strukturering av oppgaven.	10
2. Teori.....	12
3. Metode	15
4. Kilder/Materiale	16
5. Analyse/diskusjon.....	19
6. Konklusjon	24
7. Referanser/ litteraturliste	27

1. Innledning med problemstilling

-Tema for oppgaven

Regjeringens forsøk på å regulere konverteringsterapi er temaet for oppgaven. I Bufdirs undersøkelse for kulturdepartementets høringsnotat ang. regulering av konverteringsterapi, blir konverteringsterapi beskrevet som behandlingstilnæringer som har som formål å få en annen til å fornekte [ev. undertrykke] sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet.¹

Konverteringsterapi har gått under mange navn, men det mest kjente navnet her i Norge pr. dags dato er nok «homoterapi.»

-Definering av begreper

Begrepet «konverteringsterapi» kommer nok av selve praksisen som blir utført, hvor man «konverterer» fra homofili til heterofili, eller fra det engelske navnet conversion therapy «homoterapi» nok kommer av det faktum at praksisen har nok blitt brukt på mer homofile eller bifile menn enn andre legninger og kjønnsidentiteter, basert på at det har nok vært mer fokus på homofile og bifile menn enn andre seksuelle legninger/ orienteringer. Dette ser vi også med den sosiale skillingen av homofile menn og kvinner inn i gruppene homofile og lesbiske. lesbisk for kvinner og homofil for menn, selv om at den vitenskapelige definisjonen av homofili er «en person tiltrukket til samme kjønn» Homofile eller bifile kvinner har nok også blitt utsatt for konverteringsterapi, men aksepten mellom nære bånd mellom kvinner er større enn for menn, noe som kan gjøre homofili blant kvinner mer usynlig enn blant menn.

«Homokamp» viser til den politiske kampen som har pågått de siste 50 årene ca for LHBTQI-personers rettigheter.

«LHBTQI-personer» eller Lesbiske, Homofile, Bifile, Trans, Queer og Intersex personer. Dette er en samling av de første bokstavene i ordene som representerer og inkluderer alle de

¹Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 10

forskjellige seksuelle orienteringer, samt alle de forskjellige kjønnsidentitetene. Dette blir brukt til å forkorte ordene man bruker når man omtaler disse personene.

«kjønnsidentitet» refererer til enten sosialt kjønn, eller identifisert kjønn, ikke biologisk kjønn. «Kjønns mangfold» refererer til det mangfoldet vi får når aksepten for flere sosiale eller identifiserte kjønn er tilstede, slik som aksepten for trans personer, intersex personer eller de mer flytende kjønnsidentitetene som faller generelt under terminologien genderfluid.

LHBTQI- personer som sårbar minoritet

LHBTQI-personer har alltid vært en vanskeligstilt og sårbar minoritetsgruppe, spesielt innenfor trossamfunn. Lover har blitt laget for å sykeliggjøre, ulovlig gjøre og/ eller diskriminere/ utestenge denne gruppen opp igjennom tidene,² og vi finner mange grunner til at LHBTQI-personer blir sett på som en sårbar minoritet, men det er bare noen av disse vi skal nevne for denne oppgaven.

I Bufdirs kvalitative undersøkelse «Skeive livsløp»³, presenteres det at det har blitt mer aksept rundt LHBTQI-personer de siste tiårene, men selv om aksepten har blitt bedre, er fortsatt LHBTQI-ungdom mer utsatt for mobbing, trakassering osv. med skjellsordet «homo» slengt rundt i skolegården for eksempel. Ifølge undersøkelsen rapporterer trans-personer om betydelige utfordringer, blant dem manglende tilgang til likeverdige helsetjenester og eksisterende forskning viser til at LHBTQI-personer med innvandrerbakgrunn er enda mer utsatt for sosial marginalisering, dette på grunn av at de risikerer å bli ekskludert både fra etniske minoriteter, men også fra LHBTQI miljøer.

² *Store norske leksikon*, s.v. «Paragraf 213 (seksuell omgang mellom menn som straffbart forhold)» av Birger Berge, lest den 03.05.2022. https://www.snl.no/Paragraf_213_-_seksuell_omgang_mellom_menn_som_straffbart_forhold; Aftenposten, «Femti år siden homofili sluttet å være forbudt», 17.04.2022. <https://www.aftenposten.no/norge/i/nWxBPm/femti-aa-siden-homofili-sluttet-aa-vaere-forbudt>

³ Eggebø, Helga og Stubberud, Elisabeth| Andersen, Norman, «Skeive livsløp. En kvalitativ studie av levekår og sammensatte identiteter blant lhbtis-presoner i Norge» *Nordlandsforskning*. 2019. <https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00005039>

I følge rapporten, kan de utfordringene og den diskrimineringen/ mobbingen LHBTQI-personer opplever, være en av forklaringene på hvorfor andelen innenfor denne minoriteten som rapporterer om psykiske problemer, selvmordstanker og selvmordsforsøk er større enn i befolkningen ellers. At LHBTQI-personer rapporterer oftere at de sliter mer psykisk, støttes også av statistisk sentralbyrås undersøkelse i 2010, hvor de for første gang spurte etter seksuell identitet/ legning i sin undersøkelse om levekår blant befolkningen. Undersøkelsen viste til at flere personer som enten er tiltrukket samme- eller begge kjønn, hadde til en viss grad større sjanse for å ha svekket psykisk helse. Disse funnene bør tas seriøst, men man må huske på at det er et vanskelig felt å måle statistikk på, siden man er avhengig av at alle oppgir riktig seksuell tiltrekning/ identitet, noe ikke alle gjør av forskjellige grunner.⁴

En annen grunn til at LHBTQI-personer kan bli sett på som en sårbar minoritet, er at det har måttet legges til rette for dem på en helt annen måte enn for heterofile personer. I nå femti år har det foregått diskusjoner, debatter, endringer og lovgivninger for at denne minoriteten skal kunne nytte av de samme menneskerettighetene og vernet som heterofile personer gjør.

Vi kan derfor si at det har vært «50år med homokamp» i norsk politikk, og «kampen» er ikke over enda. Dette reflekteres i det faktum at konverteringsterapi har kommet på agendaen for å reguleres, siden dette er en praksis som kan være svært skadelig for folk som blir utsatt for denne praksisen, ifølge både høringsnotatet til kulturdepartementet, men også andre kilder, slik som erklæringen til World Medical Association og World Psychiatric Association.⁵

⁴ Normann, Tor Morten og Gulløy, Elisabeth, «Svekket psykisk helse blant homofile og lesbiske.» Statistisk sentralbyrå. 07.04.2010. <https://statbank.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/svekket-psykisk-helse-blant-homofile-og-lesbiske>

⁵ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>,8

Debatten om reguleringen av konverteringsterapi bringer med seg mange interessante innblikk, slik som hvordan dette skal utføres i praksis uten å hindre religionsfriheten og hvordan kan dette påvirke personer som opplever kjønnsinkongruens og trenger behandling for å kunne utrykke deres kjønnsidentitet, basert på formuleringen av definisjonen på hva konverteringsterapi er ifølge både Bufdir og høringsnotatet? Disse, og andre debatter er viktig å ha med seg når man diskuterer og forsker på både politikk og religionsvitenskap. Vi har et sekularisert samfunn i Norge, det vil si et skille mellom staten og Den Norske Kirke, hvor kirken eller andre religion-og-livssyns retninger ikke kan påvirke statens bestemmelser, og staten kan ikke gripe inn uten medhold. Denne balansen kan være ømfintlig i visse situasjoner, og det er nettopp derfor jeg finner emnet jeg har valgt så interessant.

Grunnen til at dette temaet er relevant og interessant, er hvor mye dette påvirker samfunnet generelt, men også spesielt for LHBTQI-personer. Konverteringsterapi er, ifølge mange kilder, som nevnt over, svært skadelig for mentalhelsen for personene som blir utsatt for dette. Tankegangen er at ved å nekte å akseptere og å utsette en del av befolkningen for denne praksisen, gir vi et klart signal om at diskriminering ikke er tillatt, men også at psykologiske «angrep» på personer også går inn under diskriminering, basert på at det bare er LHBTQI-personer som er målgruppen for konverteringsterapi.

Det interessante med dette temaet er hvordan en handling som reguleringen av konverteringsterapi kan påvirke politikk på en så stor skala, slik som hvordan staten skal kunne regulere det som tilsynelatende er en religiøs praksis, uten å krenke religionsfriheten. Det er en masse som går inn i dette, og noen eksempler fra vårt høringsnotat er, for eksempel, rapporten fra lovavdelingen,⁶ som omtaler de juridiske spørsmålene for om staten har hjemmel i loven om et forbud, og kartleggelsen Bufdir har utført som omtaler b.la. hvor stor utbredelsen av konverteringsterapi i Norge er.⁷ Formålet her er derfor å ivareta religionsfriheten, men fortsatt opprettholde de andre menneskerettighetene den norske stat har forpliktet seg til. Dette gjelder også andre lover slik som likestillingsloven og diskrimineringsloven. Regulering av religiøse praksiser blir derfor ikke brukt til å «luke vekk»

⁶ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>,36

⁷ Bufdir,2021. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-regulering-av-konverteringsterapi/id2862957/?uid=8dce652a-7437-4aa3-a77f-fcafbcd73d0f>

religiøse praksiser den ikke liker eller er enig med, men som en prosess til å gjøre Norge til et mer åpent og fritt samfunn for alle.

Grunnen til at dette temaet er relevant er at det har vært på dagsordenen en stund, men spesielt i de siste 3 årene. VG serien «Homoterapi»⁸ fikk satt dette inn i perspektiv og folk begynte å snakke mer om det. Dette var vel bare en praksis som ble utført i ekstreme kristne miljøer, blant annet i USA? Dette skjer vel ikke i det frie og sekulære samfunnet i Norge?

Ifølge Bufdirs kartlegging fra høsten 2020, av noen utvalgte aktørers kjennskap til konverteringsterapi, skjer dette også i Norge. I denne kartleggingen ble konverteringsterapi definert «som praksis eller handlinger som har til formål å endre noens seksuelle orientering eller kjønnsidentitet.» Ut av de 13 aktørene som var med i kartleggingen, hadde 11 av dem kjennskap til at konverteringsterapi hadde funnet sted. Kartleggingen viste også til at konverteringsterapi hadde rettet seg mot både seksuell orientering og kjønnsidentitet, og at 6 av aktørene hadde kjennskap til at denne typen konverteringsterapi hadde blitt utført mot barn under 18 år. Kartleggingen antyder også til at konverteringsterapi i Norge blir i hovedsak, utført i en religiøs kontekst. I VG-serien «homoterapi»⁹ blir det også snakket om konverteringsterapi på norsk sokkel, så det er tydelig at dette er vertfall blitt en del utbredt i Norge, men skalaen er nok liten i forhold til i andre land.

En annen grunn for at dette er relevant, er som nevnt tidligere, den kampen innenfor politikken som har blitt utført de siste tiårene for å fremme LHBTQI-personers rettigheter og likestilling, slik som 50-års jubileet i år som feirer avskaffingen av paragraf 213.¹⁰

-Begrunnelser og avgrensninger innenfor tema

Grunnen til at jeg valgte å fokusere på akkurat denne siden av temaet, og ikke på andre tema innenfor konverteringsterapi, er at jeg finner den balansen mellom stat og religion ekstremt fascinerende. Den har alltid interessert meg, og nå har jeg hatt mulighet til å utforske denne

⁸VG, «Homoterapi» 2019. <https://www.vg.no/spesial/2019/homoterapi/>

⁹ VG, «Homoterapi» 2019. <https://www.vg.no/spesial/2019/homoterapi/>

¹⁰ *Store norske leksikon*, s.v. «Paragraf 213 (seksuell omgang mellom menn som straffbart forhold)» av Birger Berge, lest den 03.05.2022. https://www.snl.no/Paragraf_213_-_seksuell_omgang_mellom_menn_som_straffbart_forhold; Aftenposten, «Femti år siden homofili sluttet å være forbudt», 17.04.2022. <https://www.aftenposten.no/norge/i/nWxBPm/femti-aa-siden-homofili-sluttet-aa-vaere-forbudt>

innenfor et emne som jeg brenner for, nemlig LHBTQI rettigheter. Avgrensningene jeg har gjort innenfor mitt tema er både i hva jeg har valgt å fokusere på, men også i hvilke kilder jeg har bestemt meg for å bruke. Jeg har valgt å fokusere på selve lov siden av reguleringen, i stedet for selve praksisen av konverteringsterapi.

Kildene jeg har bestemt meg for å bruke, er mer sentrert rundt kulturdepartementets høringsnotat, enn konverteringsterapi generelt. Dette er en avgrensning som jeg fant viktig for min oppgave, siden hovedspørsmålet i min problemstilling er:

hvordan planlegger staten å regulere konverteringsterapi ut ifra sitt høringsnotat? De andre spørsmålene er derfor hvilke konflikter kan komme opp i utførelsen av denne reguleringen? Er det bare konflikter innenfor trossamfunn, eller er det konflikter innenfor lover også? Er det mulig for staten å regulere religiøs praksis på grunnlag av andre lover, slik som likestillings- og diskrimineringsloven?

Det er disse spørsmålene vi skal prøve å svare på med denne oppgaven.

-Formål og strukturering av oppgaven.

Formålet med denne oppgaven er å utforske hvordan kulturdepartementet forventer å regulere konverteringsterapi, og de religionspolitiske dilemmaene som kan oppstå ved denne reguleringen, men også å prøve å sette lys på faglige spørsmål, slik som for eksempel:

hvor mye skal eller kan staten regulere i forhold til hva slags religionspolitiske modeller man følger? Hvordan skal staten i denne reguleringen verne om balansen mellom religionsfriheten, som er en menneskerett, og likestillings- og diskrimineringsloven?

Oppgaven er derfor slik strukturert med innledningen over hvor man tar opp relevans av tema og presenterer problemstillingen for denne oppgaven. I teoridelen skal jeg presentere faglig teori og Plesners ide om hvordan religionspolitiske modeller kan influere reguleringen av konverteringsterapi og andre religionspolitiske debatter. Vi skal også se på tidligere forskning av konverteringsterapi i denne delen. Dette blir etterfulgt av Empiri/kilder/ Materiale delen, hvor avgrensningene som har blitt gjort i innhentningen av datamateriale for oppgaven og begrunnelsene for hvorfor nettopp disse avgrensningene og begrunnelsene for hva som er inkludert finnes.

Metodikk er viktig innenfor forskning. Den gir oss veiledning og verktøy for hvordan man skal behandle materialet man skal bruke for å kunne utføre forskningen av fenomenet man forsker på. Dette skal jeg presentere i den neste delen, metodedelen, hvor jeg viser til diskursanalyse, og hvordan jeg har gått frem for å analysere og tolke mitt datamateriale. Etterpå kommer analysedelen, hvor vi skal diskutere Plesners religionspolitiske modeller, og hvordan høringsuttalelsene gir innblikk i forskjellige synspunkt. Til slutt kommer konklusjonen, hvor jeg skal prøve å svare på spørsmålene fra problemstillingen, men også oppsummere hovedfunn.

2. Teori

Vi vet på forhånd at konverteringsterapi har hatt mange navn opp igjennom årene og er, ifølge Haldeman, noe som har foregått i tiår, og som vi skal se i tidligere forskning nedenfor, så har teorier om at seksuell orientering kan forandres eksistert lenge, og er ikke et nytt tema.

Hva vi vet om min problemstilling fra før av er at det har vært reguleringer av andre religiøse praksiser før, men ikke av konverteringsterapi her i Norge. De tidligere reguleringene som jeg vil også nevne i analysedelen, er religiøs omskjæring av guttebarn og kjønnglemløstelse (omskjæring av kvinner), men også en utenlandsk regulering, nemlig reguleringen av Chhaupadi i Nepal.

Tidligere forskning på konverteringsterapi er basert på den forestillingen om at homofili er en psykisk sykdom og/ eller et destruktivt element i samfunnet.

Teoriene til Nicolosi og Socarides, og andre teoretikere som dem, hevder at alle homofile, både kvinner og menn, lider av en form for arrestasjon av normal utvikling. I disse teoriene blir det lagt vekt på at hvis omstendighetene som foregikk rundt barndomstilknytning kan replikeres eller reproduseres i terapi, vil pasienten visstnok kunne helbrede eller overvinne sin homofili.¹¹

Slike teorier er ikke nye, og vi har sett flere av dem opp igjennom tiårene, ifølge Haldeman. Han skriver videre at disse teoriene har aldri blitt empirisk validert, og at teoriene er baserte på ulykkelige homoseksuelle psykoterapipasienter, siden disse ligner veldig lite på livene til de fleste lesbiske og homofile.¹²

Videre i artikkelen til Haldeman, nevner han Evelyn Hooker.

Hooker var en av de første til å sette spørsmål til b.l.a. Nicolosi og Socarides teorier om homofili.¹³

¹¹ Nicolosi, J. *Reparative Therapy of Male Homosexuality*. Northvale, NJ: Jason Aronson, 1991; Socarides, C. *Homosexuality: A Freedom Too Far*. Phoenix, AZ: Adam Margrave, 1995, hentet fra <https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

¹² Douglas C. Haldeman, «The Pseudo-science of Sexual Orientation Conversion Therapy» *ANGLES The Policy Journal of the Institute for Gay and Lesbian Strategic Studies* vol.4, No.1 (1999) 1, hentet fra <https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

¹³ Haldeman, «The Pseudo-science of Sexual Orientation Conversion Therapy» 1

Forskningsartikkelen hennes "*The Adjustment of the Male Overt Homosexual*"¹⁴ ble publisert i 1956 og i artikkelen beskriver hun forskningen hun gjorde på selv-identifiserte homoseksuelle menn og heterofile menn. Forskningen hennes gikk ut på en rekke psykologiske tester, hvor hun testet teoriene til b.la. Nicolosi og Socarides.

Resultatet fra testene viste ikke denne arresterte utviklingen som man kunne forventet å finne ifølge teoriene nevnt over, men fant at resultatene var identiske. Dette viste til at det ikke var noen forskjeller innenfor psykisk utvikling mellom heterofile og homofile menn, og var en form for bevis på at teoriene til Nicolosi og Socarides ikke stemte.¹⁵

Etter at Hooker utførte sitt eksperiment, har en betydelig vitenskapelig litteratur heller ikke funnet noen signifikante forskjeller på subjektene (homofile og heterofile menn). Målingene ble gjort på generell psykologisk funksjon og mental og emosjonell velvære. Den mest omfattende studien på dette området, er studien utført av Gonsiorek. Han analyserte nøye studier som motsa den betydelige vitenskapelige litteraturen som kom etter Hooker, og fant at disse studiene var fulle av metodiske problemer.¹⁶

Resultatet av denne tidligere forskningen viser derfor til at konverteringsterapi er en pseudovitenskap, og har tydeligvis ingen validert empiri eller suksess rate.

Problemstillingen min kommer mer inn i senere forskning, nemlig den mer politiske siden av konverteringsterapi, og er bare knyttet til denne typen tidligere forskning i den forstand, ved å gi kontekst om hvor lenge dette har vært et problem for LHBTQI-personer og historien om hvordan synet på homofili har utviklet seg. Denne tidligere forskningen forklarer også synspunktene til for eksempel Bufdir, WPA og WMA om at konverteringsterapi er skadelig og ikke har noen effekt.

Vi vet ifølge innledningen til denne oppgaven at vi har hatt femti år med «homokamp» og dette vises igjen med høringsnotatet om reguleringen av konverteringsterapi. Hva jeg mener med dette er at den reguleringen som staten har lyst til å utføre, er en del av den kampen som har nå pågått i tiår. Grunnen til dette er at vi ser at konverteringsterapi, ifølge både WPA og

¹⁴ Hooker, E. "The Adjustment of the Male Overt Homosexual," *Journal of Projective Techniques*. Vol. 21, 1957, hentet fra <https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>,

¹⁵ Hooker "The Adjustment of the Male Overt Homosexual,"

¹⁶ Gonsiorek, J. "The Empirical Basis for the Demise of the Illness Model of Homosexuality." In J. Gonsiorek and J. Weinrich (Eds.), *Homosexuality: Research Issues for Public Policy*, Newbury Park, CA: Sage Publications, 1991, hentet fra <https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

WMA, men også i fra Bufdirs kartlegning, at dette kan ha store negative konsekvenser, og siden det virker som om bare er LHBTQI-personer som blir utsatt for dette, kan vi se utføringen av konverteringsterapi som et brudd på likestillings- og diskrimineringsloven.

Sentrale fagbegreper i denne oppgaven er religions- og samvittighetsfrihet, likestilling og-diskrimineringsloven og forholdet mellom det offentlige og det private, samt den moderne stat. Dette er begrepene som jeg mener er sentrale for min oppgave, og som jeg skal prøve å bruke for å kunne svare på problemstillingen.

Grunnen til at disse fagbegrepene er sentrale, er hvordan de hjelper oss ved å kunne prøve å svare på problemstillingen for denne oppgaven, men også å belyse faglig teori.

Faglig teori er Plesners fem hovedformer for forholdet mellom stat og trossamfunn som hun kaller «religionspolitiske modeller».¹⁷ Grunnen til akkurat dette teoretiske perspektivet er at disse modellene er et godt verktøy til å vise til hvordan statens forhold til religion generelt, og til tros- og livssynssamfunn spesielt kan bli utført, men også hvordan regulering av religiøs praksis er overhode mulig. Vi kan også bruke disse modellene til å se på hva slags rolle religion bør ha i offentligheten, noe som er spesielt relevant for denne oppgaven, siden den handler om regulering av en for det meste religiøs praksis.¹⁸

¹⁷ Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016) 61

¹⁸ Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016) 61

3. Metode

Den valgte metoden er den kvalitative metoden, spesifikt diskursanalyse. Diskursanalyse blir definert som en forskningstradisjon, som inneholder hovedsakelig språklige kilder enten ytret eller uttrykt og i en gitt kontekst. Denne konteksten kalles gjerne diskurs. Diskursanalyse passer godt til akkurat denne oppgaven på grunn av at den egner seg til enten uttrykte eller ytrede kilder, slik som juridiske/politiske dokumenter, som for eksempel høringsnotatet til kulturdepartementet, men også høringsuttalelsene til de forskjellige instansene, samt resterende datamateriale som nevnt i Kilder/materiale delen passer godt inn i denne analyseteknikken. Grunnen til dette, er at diskursanalyse egner seg godt til fortolkningsprosessen som blir brukt, spesielt i at disse kildene bygger opp mot hverandre i forskjellige kontekster, noe som er diskursanalysens kjennetegn. Den gir oss klare retninger for fortolking og analysering av datamaterialet, og gir oss en mulighet til å produsere data selv, etter min mening, enklere.

Innsamlingen av data kan ha blitt påvirket av mine egne synspunkter angående tema, men jeg har prøvd å være så upartisk som mulig i min analyse, og valg av materialet.

Informasjonen jeg trengte for å kunne svare på min problemstilling var høringsnotatet til kulturdepartementet, høringsuttalelsene fra Bufdir, stiftelsen MorFarBarn, Stine Sofies stiftelse og familienettverket i FRI, og Plesners Religionspolitikk.

Fremgangsmåten ved å finne denne informasjonen ble utført med nøye lesning av høringsnotatet og Plesners bok, og en analysering av høringsuttalelsene, spesielt stiftelsen MorFarBarn sin. Grunnen til at jeg gikk slik frem, var at jeg måtte kunne se hva min primærkilde, høringsnotatet, sa om statens planlegning om hvordan den skulle regulere konverteringsterapi og jeg måtte analysere høringsuttalelsene for å kunne bruke dem, og informasjonen jeg trengte var hva slags synspunkter fokuserte de forskjellige høringsuttalelsene seg på og det teoretiske perspektivet til Plesner for å gi meg rammeverket til å finne informasjonen om de religionspolitiske modellene, noe som var relevant til å finne ut om staten faktisk kan regulere religion uten å krenke religionsfriheten. Jeg har benyttet meg av skriftlige kilder i denne oppgaven. Erfaringene jeg har gjort med metoden er at diskursanalyse, selv om godt egnet for politiske dokumenter, kan være litt tidskrevende og tung når det kommer til analyseringen av materiale, når materialet skal være stort.

4.Kilder/Materiale

Kulturdepartementets høringsnotat for reguleringen av konverteringsterapi er min primærkilde og et juridisk dokument, siden den er utsendt av et statlig departement.

Andre deler av mine kilder, består av høringsuttalelsene fra forskjellige instanser. De er sekundærkilder, siden de inneholder informasjon og eller meningen som er hentet fra andre kilder og eller personer, og er derfor ikke et politisk dokument, siden det kommer fra enten privatpersoner eller lederen/ et medlem av en organisasjon eller stiftelse, ikke fra staten. Høringsuttalelsene i denne oppgaven er fra Bufdir, som også gjorde forskning for høringsnotatet, Stiftelsen MorFarBarn, Stine Sofies Stiftelse og Familienettverket i FRI.

Annet datamateriale som også går under sekundærkilder er avisartikler fra Aftenposten og NRK, for å belyse den politiske bevegelsen/ kampen som har blitt utført i Norge de siste tiårene og supplerende forskning fra Statistisk sentralbyrå og Nordlandsforskning i samarbeid med Bufdir som er til for å belyse mental helse blant LHBTQI-personer, og forskningsartikkel på paragraf 213 av Birger Berge. Artikkelen til Douglas Haldeman i journalen Angels er med for å vise til tidligere forskning, hvor forskningen til Evelyn Hooker og teoriene til Nicolosi og Socarides er nevnt. Alle disse kildene er språklige kilder på ett eller annet vis, siden de eksisterer i sin egen kontekst, og trenger ikke supplerende data for å kunne fortolkes riktig.

Konverteringsterapi er et stort emne, og avgrensningene jeg har gjort reflekterer dette.

Avgrensningene som har blitt gjort er i form av hvilke kilder og materiale som har blitt valgt til på å kunne svare på problemstillingen, men også for å gjøre oppgaven mer overkommelig, siden temaet er fortsatt stort, selv etter avgrensningene som er forklart i valg av tema.

Avgrensninger har også blitt gjort i valg av faglitteratur, hvor jeg har fokusert på hva som kan gi meg faglig teori som er relevant til min oppgave. Jeg har også brukt bare en artikkel til tidligere forskning, siden hovedpunktet mitt med denne oppgaven er å fokusere på hvordan staten tenker å regulere konverteringsterapi, ikke historien til konverteringsterapi generelt.

Oppsamlingen av datamaterialet har derfor blitt utført med et fokus på hvilke kilder som kan støtte opp min problemstilling og oppgaven rundt den.

Oppsamlingen av datamaterialet gikk derfor inn i å søke på nettet om relevant informasjon, slik som høringsnotatet og nettavisartiklene, som er nevnt ovenfor, men også faglitteratur fra biblioteket i Stavanger, hvor jeg fikk tak i Ingvill Thorson Plesners bok *Religionspolitikk*.

Dette ble brukt for å vise relevans i oppgaven i innledningen og faglitteratur fra Plesners bok blir brukt i teori og analysedelen for teoretiske perspektiv og sentrale begreper. For å få innhentet teorier fra tidligere forskning fant jeg artikkelen i journalen *Angels*, og høringsuttalelsene er valgt for å få synspunkter som viser til debatten/ konflikten som reguleringen av konverteringsterapi kan, og mest sannsynlig vil, forårsake.

Utelatt materiale inkluderer alle høringsnotatene utenom de som allerede er presentert. Begrunnelsen for at jeg har ekskludert disse, er at selv om at de andre høringsuttalelsene er relevante, er det for mange til å faktisk kunne bruke effektivt.

Inkludert materiale er de utvalgte høringsuttalelsene presentert tidligere, høringsnotatet til kulturdepartementet og for å gi innledningen kontekst er rapporter fra Nordlandsforskning og statistisk sentralbyrå, forskningsartikkel av Birger Berge på paragraf 213, nettavisartiklene «Regjeringen vil forby «homoterapi» fra NRK og «femti år siden homofili sluttet å være forbudt» fra Aftenposten med.

Høringsuttalelsene skal brukes til å gi kontekst for debatten mellom reguleringen av konverteringsterapi og religionsfrihet mens Plesner skal gi innblikk i forholdet mellom religion og stat, og hvilke religionspolitiske modeller som tillater en regulering av religiøse praksiser, samt verner om religionsfriheten

Jeg har valgt fire av alle de høringsuttalelsene som kom inn, og de er som nevnt ovenfor fra Bufdir, Stine Sofies stiftelse, Stiftelsen MorFarBarn og Familienettverket i FRI.

De spesifikke synspunktene jeg vil få frem med valget av disse høringsuttalelsene er hvordan de forskjellige instansene forholder seg til reguleringen av konverteringsterapi, og er det noen spesifikke synspunkter som blir dratt frem som belyser konflikter som kan komme av reguleringen av konverteringsterapi?

Jeg har valgt nettopp disse høringsuttalelsene fordi jeg føler at disse gir en god spredning av meninger og synspunkt. Bufdir gir et mer offisielt synspunkt, siden de er en statlig instans som har vært med på å forme høringsnotatet til departementet, mens Stine Sofies stiftelse gir et godt innblikk i hvordan barn kan bli påvirket av konverteringsterapi og barns rettigheter, mens Familienettverket i FRI gir et godt innblikk i hvordan vi skal ta vare på et kjønns mangfold og hvorfor dette er viktig, mens Stiftelsen MorFarBarn runder det hele ut med å ha et mer tradisjonelt synspunkt på kjønn og seksualitet og hvordan reguleringen kan påvirke foreldre som bare vil det beste for deres barn.

5. Analyse/diskusjon

-Den moderne stat

Reguleringer som «den moderne stat» utfører er mange. Den inngår i lover og regler for b.la. trafikken, forhold i familien, på arbeidsplassen og offentlige tjenester, men den vi skal fokusere mest på, er den reguleringen som blir utført innenfor tradisjoner og levemåter sentrert rundt religiøse og livssynske aspekter.¹⁹

Denne reguleringen av religiøse og livssynske tradisjoner og levemåter kan gjøre det vanskelig for staten i praksis. Å signalisere både positive og negative holdninger til religionene og å behandle alle religioner og livssyn helt likt på alle områder, kan derfor bli, eller være, vanskelig for staten å utføre.²⁰

Poenget med den moderne stat, er at den har et mer menneskerettighetsbasert og verdiforankret politikk enn hva den har hatt tidligere, siden den følger mer establishmentmodellen og jobber seg mot pluralismemodellen på noen områder, slik som religionsfrihet, enn konfesjonelle statsmodellen, slik som før når det var enevelde og skillet ikke eksisterte mellom stat og kirke.²¹ Den moderne stat har også et tydelig skille mellom stat og religion, og dette er noe som påvirker forholdet mellom hva som skal være offentlig eller privat.

Forholdet mellom hva som skal være privat og hva som skal være offentlig kan vises til debatten der det blir stilt spørsmål til om religion skal eller burde være en privatsak? I boken *Religionspolitikk*, skriver Plesner om akkurat dette. Hun presenterer at det finnes to ulike forståelser/ måter å fortolke religion som en privatsak på.²²

Første synspunkt innebærer en total privatisering av religion, i den forstand at det bare angår den enkelte persons tro og samvittighet, og derfor er ikke noe staten verken kan eller bør gripe inn i, og blir basert på tolkningen av samvittighetsfriheten og religions- og livssynsfriheten.

¹⁹ Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016), 12

²⁰ Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016) 12

²¹ Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016) 70

²² Plesner, *Religionspolitikk* (Oslo: Universitetsforlaget, 2016) 11-12

Det andre synspunktet er basert på fullstendig statlig likegyldighet i forhold til religion, slik som separasjonsmodellens ideal, hvor staten skal holde seg så passiv som overhode mulig til religion, men betyr dette at staten ikke skal forholde seg til religion i det hele tatt? Og er det i så fall mulig å ivareta religionsfriheten og andre menneskerettigheter under disse forholdene? Skal staten aldri gripe inn, betyr dette at staten heller ikke kan kritisere eller forsøke å bekjempe enkelte religiøst begrunnede praksiser, slik som konverteringsterapi, som er i konflikt med enten menneskerettighetene eller andre statlige verdier/ lover?

Hvis staten holder seg helt passivt til religion, så kommer det nok til å være ekstremt vanskelig for den å regulere praksiser som kan være for eksempel skadelige for mottakeren av praksisen, slik som konverteringsterapi, men også å opprettholde lover slik som likestillings- og diskrimineringsloven og loven om rituell omskjæring av gutter dette blir begrunnet med at staten ikke kommer til å ha kontroll på hvilke praksiser som blir utført innenfor trossamfunn hvis religion bare er en privatsak og ikke har en plass i det offentlige rom og hvis religion bare angår den enkelte person, hvor lett blir det å opprettholde religionsfriheten? Vil den bli avskaffet, siden den ikke trenger en offentlig plass, så retten til enten alene eller med flere å praktisere sin religion blir en overflødig rettighet som man ikke trenger?

Ingen av disse synspunktene på religion som privatsak er helt ønskelige, siden religion er en privatsak i den konteksten at staten ikke kan gå inn å enten utøve religiøst press eller tvang til å forme den enkeltes tro eller samvittighet, men det er her den stopper å være en privatsak. Dette vil si at religion bør ha en plass i offentligheten, slik at vi kan ivareta for eksempel den friheten til å kunne velge tro og livssyn selv, men også slik at vi kan ha en aktiv stat som kan jobbe sammen med trossamfunn slik at uheldige/uønskelige eller skadelige praksiser kan bli regulert og/ eller forbyes. Det bør og skal være grenser for hva man skal kunne gjøre i religionens navn.

Norge har forpliktet seg til å følge rettigheter, slik som samvittighetsfriheten og religion- og livssynsfriheten, både i Grunnloven og igjennom tilslutninger til internasjonale menneskerettighetsavtaler, men også de lovene som blir vedtatt, slik som de to nevnt over. Dette gir staten til en viss rett å regulere religiøse ritualer.

Nå som vi har etablert at staten bør og har muligheten til å kunne regulere trossamfunn, hva sier høringsuttalelsene om reguleringen av konverteringsterapi?

De forskjellige høringsinstansene er som sagt tidligere Bufdir, Stine Sofies stiftelse, Familienettverket i FRI og stiftelsen MorFarBarn. Høringsnotatet til kulturdepartementet går inn for et forbud mot konverteringsterapi, ikke bare en regulering. Både Bufdir, Stine Sofies stiftelse og familienettverket i FRI støtter dette, hvor stiftelsen MorFarBarn er mer skeptiske på hele forslaget. De begrunner skepsisen på at LHBTQI-personer har fått all for stor frihet, og at snart kommer det til å bli kriminelt å være heterofil. De skriver også om hvordan dette kan komme til å påvirke foreldre som elsker barna sine, og som vil gjøre va som helst for å hjelpe dem, inkludert ting som faller under et eventuelt forbud. De bringer med seg interessante innblikk, siden de er for så vidt enig med hverandre, men de fokuserer på helt forskjellige ting.

Stine Sofies stiftelse fokuserer på vernet rundt barn, noe som også høringsnotatet gjør. De legger spesielt vekt på sårbarheten som barn har, inkludert dem som er mellom 16 og 18 år og mener at forbudet bør dekke her også, siden det er på dette området viktigere med til barnas beste enn barns medbestemmelsesrett. Familienettverket i Fri sier seg enig i at forbudet bør dette barn opp til 18 år, ikke bare til 16, men har også et fokus på de vokse, som Stine Sofies stiftelse ikke har. Bufdir sier seg enig og har et fokus på både barn under 18 år, så vel som voksne. Begrunnelsen ligger til at det kan være like skadelig for en person på 15 år, som en på 16 eller 17 år, så vel som 18 eller eldre. MorFarBarn stiftelsen fokuserer mest på foreldrenes rettigheter ovenfor deres barn og mener at dette kan komme i konflikt med forbudet. Grunnen til at de mener at dette kan komme i konflikt, er at foreldenes bestemmelsesrett ovenfor mindreårige barn kan bli krenket når forelde oppsøker hjelp til å for eksempel få barna sine til å elske den kroppen de ble født med eller å få barn til å passe bedre inn i samfunnet og ikke bryte med sosiale normer, som kan igjen sees på som konverteringsterapi i visse sammenhenger.

-Hvordan kan dette forbudet se ut, ifølge høringsnotatet?

Høringsnotatet går frem at de ønsker mer innspill fra de forskjellige aktørene som kommer med en høringsuttalelse, men har fortsatt noen retningsrammer som de har satt opp som mest sannsynligvis kommer til å bli brukt.

Et av disse er straffeloven § 22, «hvor etter gjeldene rett er skyldkravet i strafferetten forsett, med mindre det uttrykkelig fremgår at også uaktsomme handlinger er straffbare»²³

Departementet kommer frem med at de mener at skyldkravet innenfor straffebudet når det kommer til utføringen av konverteringsterapi, skal være forsett, og at dette forsettet må dekke alle de omstendighetene som den objektive gjerningsbeskrivelsen beskriver. når det kommer til voksne, så må forsettet dekke at handlingene er begått under omstendigheter som gjør handlingen utilbørlig, siden dette er den eneste måten man har til å beskytte voksne mennesker uten å ta vekk deres bestemmelsesrett.

Barn har en større prioritering innenfor forslaget, og har derfor et større vern når det kommer til utføringen av konverteringsterapi.

Og det skal kunne være straffbart å forlede eller tvinge et barn, selv for foreldre som vil «barnas beste» til å mota konverteringsterapi, og disse handlingene vil likevel kunne rammes av et eget straffebud. ²⁴Departementet foreslår, for å gjøre at dette vernet blir effektivt, å innføre et aktsomhetsansvar knyttet til barns alder, for å prøve å forhindre at konverteringsterapi blir utført på mindreårige. Det er president for dette i straffeloven fra før hvor §257 tredje ledd andre punktum og §307 første punktum viser til et særlig strengt aktsomhetsansvar som er knyttet til barns alder, men ved menneskehandel og visse seksuallovbrudd. Slik kan uvitenhet om et barns alder ikke frita for straff, hvis man kan på noen som helst måte klandre gjerningspersonen for sin uvitenhet.²⁵

Departementet kommer etterpå med en vurdering at strafferammen ved overtredelse av forbudet mot å utføre konverteringsterapi bør være enten eller både bøter/ fengselsstraff inntil

²³ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 67

²⁴ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 67

²⁵ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 67-68

1 år. Departementet legger til sammenligning strafferamme på 1 år ved overtredelse av blant annet straffelovens §267, §266, §298 og §271.²⁶

Departementet mener at det bør være anledning til å ilegge fengselsstraff inntil 1 år dersom handlingen er spesielt krenkende, og at den ikke kan straffes etter andre bestemmelser og vil derfor ikke foreslå en lavere strafferamme enn dette. De alvorligste handlingene knyttet til konverteringsterapi vil derfor kunne rammes av andre bestemmelser i straffeloven, som kan medføre høyere straff. Dersom utøveren har benyttet tvang eller frihetsberøvelse som formål til å presse en voksen til å samtykke til konverteringsterapi, vil det være utilbørlig og gjennomføre handlingen. Dette forutsetter ifølge departementet at forholdet subsumeres under straffeloven §251 om tvang eller §254 om frihetsberøvelse dersom vilkårene i disse er oppfylt. Disse paragrafene verner, i likhet med straffebudet om å utføre konverteringsterapi ovenfor personer over 18 år (ev.16 år), om retten til selvbestemmelse. Foreldelsesfristen for straffeansvar er to år når den høyeste lovbestemte straffen er bot eller fengsel inntil 1 år, som står jf. Straffeloven §86 første ledd bokstav a. Den foreløpige vurderingen er at foreldelsesfristen på to år skal gjelde ved overtredelse av det foreslåtte straffebudet og at ved en slikt overtredelse av et forbud mot å utføre konverteringsterapi, skal foreldelsesfristen regnes fra den dagen den fornærmede fyller 18 år.²⁷

²⁶Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 68

²⁷ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 68

6.Konklusjon

Så for å oppsummere:

Staten planlegger å regulere konverteringsterapi i form av et forbud av praksisen. Planleggingen av hvordan dette forbudet skal se ut, er ennå under vurdering, siden departementet spurte etter innspill fra høringsinstansene, til å bedre rammeverket innenfor loven, men departementet har kommet med enten eksempler eller vurderinger på hvordan strafferammene og foreldelsesfristen skal eller kan, se ut.

Dette forbudet skiller mellom barn og voksne og det er grunnlag for et totalforbud ifølge lovavdelingen,²⁸ for personer under 16 år, og et forbud mot personer mellom 16-18 år og voksne.

Konflikter som kan komme opp i utførelsen av forbudet er konflikten som for eksempel MorFarBarn stiftelsen tar opp, med at foreldre kan føle seg side satt eller krenket i deres rett til å bestemme og å samtykke over mindreårige barn eller konflikten mellom stat og trossamfunn som vi så på i avsnittet om den moderne stat og religion som en privatsak eller i at barn, ifølge FNs barnekonvensjon er personer under 18 år, og at organisasjoner, slik som Bufdir og Familienettverket i FRI mener at forbudet bør være absolutt vertfall opp til 18 år, og at for voksne bør det reguleres strengt. Dette er alle konflikter som har kommet opp i høringsuttalelsene eller i faglitteraturen.

Ja det er konflikter innenfor både trossamfunn og innenfor lover.

Konfliktene innenfor trossamfunn virker som om blir konsentrert her igjennom sjelesorg tilbudene som de fleste trossamfunn tilbyr. De virker som om de er bekymret for at den hjelpen de gir til folk som kommer for å snakke med dem, for eksempel om egen kjønnsidentitet eller seksuell orientering, kan gi feil bilde og falle under konverteringsterapi. Konfliktene innenfor lover er nok mange, men jeg har bestemt meg for å fokusere på likestillings- og diskrimineringsloven, religionsfriheten og samvittighetsfriheten.

Konfliktene som kommer til grunn mellom likestillings- og diskrimineringsloven, kan bli sett på i samme kontekst som de religiøse konfliktene, nemlig kirkens og andres rolle i forbønn,

²⁸ Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet, 02.07.2021. <https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/horingsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>, 36

håndspåleggelse, sjelesorg mm. Grunnen til at jeg mener dette, er at loven viser til at religion er beskyttet, og flere kan føle seg diskriminert mot på grunnlag av at det er en spesifikk praksis som har mest røtter innenfor religion og livssyn og kan kanskje føle seg litt etterfulgt og at dette forbudet derfor er i konflikt med religions- og samvittighetsfriheten. En annen konflikt med likestillings- og diskrimineringsloven er nettopp det som MorFarBarn stiftelsen tar opp i sin høringsuttale, å føle seg tilsidesatt av staten for at barna deres skal delta i et kjønns mangfold som de ikke tror på, og at de føler at deres rettigheter til å bestemme over egne barn er krenket, men også at de kan føle seg forfulgt på grunn av at de tror på den biologiske kjønnsmodellen og mener at et kjønns mangfold som ikke er binært ikke eksisterer. Mange av disse meningene kan komme i konflikt med forbudet, siden de mener at hvis konverteringsterapi er det som må til for at deres unge skal heller elske sinn kropp som den ble født med, i stedet for å gjennomgå en prosess som de ikke tror på, så er dette innenfor deres rettigheter som foreldre å enten oppsøke en slik behandling på deres barns vegne, og så å kunne utføre dette selv, eller å tvinge barna deres inn i en slik behandling, og mener dette er til barnas eget beste.

Som vi så i avsnittet av den moderne stat, så har staten hjemmel i loven om å regulere religiøse praksiser til en viss grad, ved hjelp av establishmentmodellen, og skillet mellom stat og trossamfunn.

Mine hovedfunn i denne oppgaven er flere. Det første er hvordan departementet planlegger sin regulering av konverteringsterapi. Dette er spesielt interessant siden et konkret lovforslag har ikke blitt utgitt, med departementet har kommet med noen rammer innenfor hvordan de planlegger å utføre dette, mest i strafferammen og hvordan og når saken skal foreldres, men også i hvem forbudet skal angå. Et annet hovedfunn er hvordan staten har hjemmel i loven til å kunne regulere religiøse praksiser, men også hvordan dette går inn i forholdet mellom stat og religion, og hvordan dette påvirker ting slik som debatten mellom det offentlige og private.

Et annet hovedfunn er hvor skadelig konverteringsterapi faktisk er for ens mentalhelse, og spesielt hvor skadelig den kan anses å være for LHBTQI-personer som allerede har en større tendens til å ha psykiske problemer, og blir derfor sett på som en allerede sårbar gruppe og hvordan dens historie er relevant til denne oppgaven. Homokampen som har foregått i norsk politikk for de siste 50 årene er også et av mine hovedfunn fordi det interesserer meg å se at etter en lang tider det fortsatt en del igjen å gjøre for en total likestilling.

Jeg vil derfor konkludere at staten har lagt frem et høringsnotat hvor de vil gå frem for et forbud i stedet for et kompromiss, og begrunnelsen bak dette er nok hvor skadelig konverteringsterapi er. LHBTQI-personers mentale helse er allerede utsatt, og konverteringsterapi kommer ikke til å hjelpe denne allerede sårbare gruppen. LHBTQI-personers politiske bevegelse er fortsatt i sving, noe vi kan se med at konverteringsterapi fortsatt eksisterer, selv om forskningen til Hooker, blant andre, motbeviste teoriene om at homofili var noe som kunne helbredes, siden det var noe sykkelig. Det ligger også en viss informasjon i høringsnotatet om hvordan staten planlegger å gjøre dette, men ikke nokk til å komme med en konkret påstand. Dette er noe som departementet har sagt at de skal fikse, og jeg ser frem til det faktiske resultatet.

7.Referanser/ litteraturliste

-Ada Sofie Austegard, Endre Bendixen, Stine Sofies stiftelse. 2021. «Høringsuttale fra Stine Sofies stiftelse» 15.10.2021.

<file:///C:/Users/AEAhe/Downloads/Høringssvar%20Konverteringsterapi%20SSS.pdf>

-Berge, Birger. «Paragraf 213 (seksuell omgang mellom menn som straffbart forhold)», *Store norske leksikon*. lest den 03.05.2022. https://www.snl.no/Paragraf_213_-_seksuell_omgang_mellom_menn_som_straffbart_forhold

-Eva M. Solem, Familienettverket i FRI. 2021. «Høringsuttale fra Familienettverket i FRI» 15.10.2021.

<file:///C:/Users/AEAhe/Downloads/Familienettverket%20Høringssvar%20KONVERTERINGSTERAPI%20okt.2021.pdf>

-Gonsiorek, J. “The Empirical Basis for the Demise of the Illness Model of Homosexuality.” In J. Gonsiorek and J. Weinrich (Eds.), *Homosexuality: Research Issues for Public Policy*, Newbury Park, CA: Sage Publications, 1991, hentet fra

<https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

-Haldeman, Douglas C. «The Pseudo-science of Sexual Orientation Conversion Therapy» *ANGLES The Policy Journal of the Institute for Gay and Lesbian Strategic Studies* vol.4, No.1 (1999) 1, hentet fra

<https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

-Hegseth, Morten. «Homoterapi» VG.no/spesialer. 2019.

<https://www.vg.no/spesial/2019/homoterapi/>

-Hooker, E. “The Adjustment of the Male Overt Homosexual,” *Journal of Projective Techniques*. Vol. 21, 1957, hentet fra

<https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>,

-Kulturdepartementet, 2021. «Høringsnotat om regulering av konverteringsterapi» Kultur- og likestillingsdepartementet,

02.07.2021.<https://www.regjeringen.no/contentassets/8264676f4e024916a2b9cc15f1a6b2d2/høringsnotat-om-regulering-av-konverteringsterapi.pdf>

-Løf, Andreas. «Femti år siden homofili sluttet å være forbudt» *Aftenposten*. 17.04.2022. <https://www.aftenposten.no/norge/i/nWxBPm/femti-aa-siden-homofili-sluttet-aa-vaere-forbudt>

-Nicolosi, J. *Reparative Therapy of Male Homosexuality*. Northvale, NJ: Jason Aronson, 1991; Socarides, C. *Homosexuality: A Freedom Too Far*. Phoenix, AZ: Adam Margrave, 1995, hentet fra <https://web.archive.org/web/20180107155046/http://drdoughaldeman.com/doc/Pseudo-Science.pdf>

-Nordlandsforskning «Skeive livsløp» <https://bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00005039>

-Normann, Tor Morten og Gulløy, Elisabeth, «Svekket psykisk helse blant homofile og lesbiske.» Statistisk sentralbyrå. 07.04.2010. <https://statbank.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/svekket-psykisk-helse-blant-homofile-og-lesbiske>

-Plesner, Ingvill Thorson. *Religionspolitikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 2016.

-Wenche Morbåten, Eirik Aimar Engebretsen, Barne, Ungdoms- og Familiedirektoratet. 2021. «Høringsuttale fra Barne, Ungdoms- og Familiedirektoratet» 15.10.2021. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-regulering-av-konverteringsterapi/id2862957/?uid=8dce652a-7437-4aa3-a77f-fcafbcd73d0f>

-Øivind Benestad, Stiftelsen MorFarBarn. 2021 «Høringsuttale fra stiftelsen MorFarBarn» 15.10.2021. https://www.regjeringen.no/contentassets/69e8b76af8b84cbb9ba2d59f07960eec/annen/stiftelsen-morfarbarn.pdf?uid=Stiftelsen_MorFarBarn